

Den federativa principen

Pierre-Joseph Proudhon

1861

Innehåll

Om den federativa principen.	3
Politisk dualism - Auktoritet och frihet.	3
Styrelsen.	3
Kompromiss mellan principerna.	4
Regeringen i verkligheten. Social upplösning.	5
Utveckling av den federativa principen.	5
Ekonomisk sanktion. Jordbruks- och industriell federation.	8
Den enhetliga politiken.	8
Slutord.	9

Den artikel vi i dag börjar införa *Den federativa principen* av P. J. Proudhon är en översättning i sammandrag av hans arbete: *La principe federatif*. Den skrevs 1861, alltså blott fyra år före hans död. Men man kan däri, trots ålderdom, sjukdom och fattigdom, ej spåra några trötthetstecken. Lika logisk och klar, lika vass och bitande som i sina främsta verk står han här som representant för en idé, som sedan så övertygande och snillrikt klarlagts av en Bakunin, en Krapotkin m. fl. Denna idé, om federativa sammanslutningar är någonting, som man särskilt nu, när nationsenhetsprincipen av världskriget alldeles slagits sönder, ta fasta på om vi någonsin skola kunna komma ur det folkmördande kaos som omger oss.

För läsandet och rätta förståendet av artikeln är det nödvändigt minnas en del saker, där isynnerhet tiden då den skrevs, är av vikt. Den republik Proudhon ibland åkallar, är ej den republik vi se, nationalitetsrepubliken, utan en fri, anarkistisk, kommunistisk federation. Då förf. på några ställen nämner federationsmyndighet får det ej upptagas i den betydelsen vi tillägger ordet myndighet, utan som verkställare av ett av folket fattat beslut, och då han någon gång nämner, att friheten måste, liksom auktoriteten begränsas, så menar han naturligtvis, att friheten ej så får användas att den inkräktar på någon annans frihet.

Om den federativa principen.

Bland alla institutioner som prövats, förenar en enda alla de villkor av rättfärdighet, ordning, frihet och varaktighet, utan vilka samhället och individen ej kunna leva. Det är det federativa systemet som kommer i stället för den vanliga teorien om en regering och som är dess nödvändiga slutsats.

En sträng analys kommer att visa oss, att politiken är en de exakta bevisens vetenskap såväl som geometri och algebra.

Politisk dualism - Auktoritet och frihet.

Politiken vilar på två motsatta principer: auktoritet och frihet, som oupphörligt kämpa om herraväldet.

Dessa två principer bilda så att säga ett par, varav de bägge termerna, oupplösligt förenade vid varandra, äro omöjliga att förena och kvarstå i evig kamp. Auktoriteten förutsätter alltid en viss frihet; friheten förutsätter i sin tur en auktoritet som underhandlar med den, förtrycker den eller tolererar den.

Det följer därav att varje regering, t. o. m. den mest auktoritära, ger en del åt friheten och att den mest liberala ger en viss del åt auktoriteten. Detta villkor är absolut, ingen regering kan undandra sig det. Auktoritet och frihet: se där två idéer, två motsatta system, dömda att leva i beständig kamp, vilken regering än är.

Två skilda regimer härflyta ur denna princip, beroende på om man ger auktoriteten eller friheten företrädet: den monarkiska regimen och den demokratiska, som sträva att utveckla sig på varandras bekostnad.

Styrelsen.

Vi skola undersöka de bägge systemen:

I monarkien låter kungen biträda sig av ministrar som handla i hans ställe, som hans befullmäktigade. Dessa befullmäktigade eller representanter, ministrar eller prefekter eller andra slags funktionärer, hopa i sina mandat all auktoritetens befogenhet. De måste avlägga räkenskap till fursten; men till nationen, som ej har någon rätt att fordra räkenskap, lämna de heller ingen. I detta system är undersåtarnas enda garanti suveränens intresse, som förresten ej erkänner mera av lagen än han behagar.

Den demokratiska statsformen synes helt skilld från den föregående, men detta är blott ett sken. Dess personal, prefekter och alla slags funktionärer, såväl som monarkiens och kejsardömet, är alltid mer tillgiven regeringen, som betalar dem, än nationen. Regeringen kan betjäna sig av dem och gör det också alltid mot medborgarnas frihet och i sitt eget intresse, absolut lika som den monarkiska regeringen; så att, från den synpunkten sett, är det alls ingen skillnad.

Administrationen och rättvisan är tvunget regeringens lydigaste tjänare. De medborgare som fordra en smula mer frihet, rättvisa och framåtskridande än som ges, bli alltid förföljda och dömda enligt deras behag. Den republikanska regeringen, såväl som den monarkiska, måste, för att bibehålla sin makt, för att leva, alltid använda samma oerhörda centralisationsmakt: hopande av ämbeten, sinekurer, köpa deputerade och press; den håller i sin hand hundratusentals funktionärer och gör precis detsamma som monarkien och kejsardömet gjort. Det är således en kretsgång, som man måste studera och låta försvinna i frihetens namn. Monarkiessens är regeringens odelbarhet och oansvarighet; demokratiessens bör vara tjänsternas fördelning och ansvarighet.

Kronan, kungen eller kejsaren, är blott en bisak, det är centralisationen och ej monarken som gör monarkien. Demokraterna, som avsätter kungen men låter centralisationen bestå, bedrar sig på medlets effektivitet: det är centralisationen som alltid har bringat dem i fördärvet och som alltid skall göra det. *Ordet* republik räcker ej till för att få republiken och friheten.

Grundarna av demokratien 1793 trodde att det räckte med att avhugga kungens huvud under det att de påbjöd centralisationen, men det var ett misstag som nu ej hedrar någon.

Kompromiss mellan principerna.

Emedan de två principer på vilka den sociala ordningen vilar, auktoritet och frihet, å ena sidan är absolut motsatta varandra, alltid i strid, men å andra sidan inte kan upphäva eller lösa varandra, är en kompromiss dem emellan oundviklig, vilket system än är det härskande, det monarkiska eller det demokratiska.

Man bedrar sig grundligt om man tror att auktoritetsregimen, med sin faderliga karaktär, sitt absoluta initiativ, kan genom sin egen energi bestrida sina behov. Allt efter som staten utvidgas, förfaller denna vördnadsbjudande faderlighet till vanmakt. Fursten är oförmögen att sköta om allt, han måste lita på agenter som bedra, bestjåla, misskreditera honom i den allmänna meningen. Denna oordning, oskiljaktligt förenad med den absoluta makten, demoralisationen som följer, katastroferna som oupphörligt hota, är samhällenas och staternas undergång. För att förebyggadetta fel i dess natur, har de monarkiska regeringarna blivit tvungna att, i större eller mindre utsträckning, tillämpa frihetens former, i synnerhet delandet av makten.

Samma omständigheter, men omvända, observeras i den demokratiska regeringen. Man har, med all möjlig vishet och precision, fastställt medborgarnas rättigheter och skyldigheter, funktionärernas befogenhet, förutsett oväntade händelser och oregelbundenheter; men det förutseddas fruktbarhet överstiger mycket statsmännens försiktighet. Allt detta fordrar, från maktens representanters sida, ett initiativ och ett godtycke, som, för att göra sig hört, inte har mer än ett medel: auktoritet. Avskilj från den demokratiska principen, från friheten, denna högsta funktion som heter auktoritet och staten går ögonblickligen under. Må demokratien mångdubbla de lagliga garantierna och kontrollmedlen; må den omge sina representanter med formaliteter, med eller mot sin vilja, är dess funktionärer auktoritetsmän. Den som är högst i makten är nästan en kung. det är tid på att avstå från dessa illusioner och lögner. Motsägelser finns i alla program. Vad är att göra om det är omöjligt för ett samhälle att inrätta sig uteslutande på den princip det föredrar? Om vad lagstiftarna än gör, regeringen, antingen monarkisk eller demokratisk, alltid återstår som en sammansättning utan frihet, där de motsatta elementen blanda sig i godtyckliga proportioner allt efter regeringens nycker och intressen; där de mest exakta definitioner absolut leda till förvirring och sammanblandning; där följaktligen alla omvändelser och deserteringar godkännas och falheten passerar som heder? Vilket öppet fält för intriger och förräderi!

Vilken stat kan bestå under så upplösande villkor?

En stat är knappt konstituerad förrän den i motsättningen till sin idé redan bär sin dödsprincip.

Underliga skapelse, där logiken står oförmögen under det att inkonsekvensen ensam synes rationell och praktisk.

Regeringen i värkligheten. Social upplösning.

Monarkin och demokratin äro två ideal framsprungna ur en teori, som är omöjlig att realisera enligt dess uttryck, och bli därför tvingade att avstå från att tillämpa dem i praktiken. Från dessa tvungna handlingar ha alla regeringar utgått, dessa regeringar, värk av empirismen, föränderliga i oändlighet, äro utan undantag blandade regeringar. Klassernas kamp, antagonismen mellan deras inträsen, bestämmer valet av regering. Av intressenas motsättning födas två skilda tendenser; två strömmar av skilda meningar: anhängarna av auktoriteten, strävande efter att ge friheten minsta möjliga spelrum och att till sin egen fördel och flertalets skada använda den makt de äro skyddsvakt omkring; och anhängarna av den liberala regimen, strävande efter att i hög grad begränsa auktoriteten och bekämpa aristokratin. På grund av detta motiv och sin underlägsna ställning söker folket, fast förgäves, frihet och jämlikhet i regeringen; dess hopp blir alltid bedraget. Behovet av ordningen för även stundom de härskande klasserna till liberala idéer; och i detta fall är centralisationen tillräcklig. Bourgeoisien förblir härskare över regeringen genom funktionärerna som sätter dem i besittning av makten och skatterna och lättheten att därmed med fördel utsuga folket. Under denna regim, är allt lokalt liv avstannat, den arbetande klassen tjudrad vid sina arbetsplatser och förutbestämda till nöd. Friheten finnes, men för bourgeoisien; för flertalet är den upphävd.

Med centralisationen förändrar en dynastis förtryck ingalunda karaktär. En enhetlig och centraliserad republik eller en konstitutionell monarki är en och samma sak. Det är endast ett ordbyte och en funktionär mindre.

Det konstitutionella systemet med sina lagliga former, sin juridiska anda, sina parlamentariska högtidligheter, sina tjänstledigheter utan uppehåll, förnyade förlängda, är ej annat än ett utsträckt system av utsugning, intriger och otillfredsställd ärelystnad, där skatterna är en klass civillista.

Folket har en känsla av detta oerhörda rofferi och det är därför man ofta föredrager t. o. m. en Cesars despotism framför alla dessa s. k. liberala kungars och lagstiftares rövarföljen. Alla dessa den absoluta maktens och det liberala systemets bedrägerier fortsätta ända tills att det allmänna sunda förnuftet godkänner en regering som behärskar de bäge principerna om frihet och auktoritet, d. v. s. federationen. Godtycket inträder tvunget i politiken, korruptionen blir snart maktens själ och samhället inträder utan uppehåll eller hjälp på de aldrig slutande revolutionernas sluttande plan. Alla skilda slag av regeringar, alla politiska kombinationer, ha successivt försökts. Misslyckande har alltid blivit lönen för reformatorernas iver och folkets förhoppningar ha grusats. Frihetens fana har alltid tjänat att skyla despotismen. Partierna ha alltid ljugit i sina program, ett säkert tecken till att ha en ny form är oundgänglig och en ny era öppnas. Idéernas förvirring är så ohjälplig att vem som helst kan kalla sig för republikan, monarkist, demokrat, socialist, konservativ, liberal etc. utan att frukta att någon kan komma och överbevisa honom om lögn eller misstag. Det är systematisk smuts, organiserad sammanblandning, avfallet godkänt, och allmänt förräderi.

Frågan är om samhället någonsin kommer till någon regelbunden, rättfärdig ståndpunkt, som tillfredsställer förnuft och samvete, eller om vi för evigt äro dömda vid detta Ixionhjul. Är problemet olösligt? Under det att auktoriteten dag för dag kommer i en allt svårare ställning, blir den alltid misstänkta friheten allt starkare. Absolutismen gör starkt motstånd men det hjälper föga. Det synes som om republiken, alltid bekämpad, skymfad, förrådd och slagen, närmar sig dag från dag.

I historien har auktoriteten och friheten haft var sin tid. Och dock kan man märka att den liberala regimen, isynnerhet sedan 1789, för var dag alltmer föres in på den auktoritära regimens väg.

Utveckling av den federativa principen.

Emedan det är så, är det till idéen om överenskommelse vi måste fästa oss såsom den dominerande idéen i politiken; men i den demokratiska politiken kan det ej existera något annat kontrakt än ett ömsesidigt, d. v. s. att kontrahenterna bindas vid varandra.

I en representativ och centraliserad republik och i en konstitutionell monarki, är överenskommelsen som binder medborgarna vid staten blott ett bedrägeri, emedan det frånrövar medborgarna två tredjedelar av sin självbestämmanderätt och sitt arbete; den är således icke rättvis.

Det är i stället nödvändigt, för att överenskommelsen skall bli verkligt republikansk, att medborgarna vid ingå i regeringsassociationen:

1. mottaga lika mycket av staten som de ge;
2. bevara hela sin frihet, sin självbestämmanderätt och sitt initiativ.

En så reglerad överenskommelse kallas federation, såsom i Schweiz och Förenta Staterna.

Federationen är således en regering i vilken flera grupper, antingen kommuner, arrondissement, städer eller provinser bindas ömsesidigt och lika vid varandra, för ett eller flera särskilda ändamål, vars utförande åligger federationens delegerade.

I detta system bevara kontrahenterna: medborgarna, kommunerna, arrondissementen etc. mera frihet och självbestämmanderätt än om de avstå den till en regering.

Efter dessa principer har federationens överenskommelse som ändamål att garantera de federerade staterna deras suveränitet och deras medborgares frihet, att bilägga tvister och sörja för det allmännas intresse och säkerhet.

Den myndighet som anförtrots utförandet av detta kan aldrig få överhanden över varje federerad stats konstitution. Dess federala befogenhet kan aldrig överskrida ett visst antal provinsiella myndigheters, likaså kan dessas ej överskrida den enskildes rättigheter.

Tag som exempel den schweiziska regeringen:

Den schweiziska konfederationen sammansättes av tjugutvå suveräna stater, kallade kantoner; den är således styrd av 22 konstitutioner liknande vår. Konfederationen har som syfte att försäkra fäderneslandet oberoende av utlandet, att underhålla lag och ordning inåt, att beskydda de konfedererades frihet och rättigheter och att föröka deras gemensamma välbefinnande. Kantonerne äro suveräna i så måtto att deras suveränitet inte begränsas av federalsuveräniteten, och såsom sådana utöva de alla rättigheter som ej äro uppdragna åt federalmyndigheten. Konfederationen garanterar kommunerna och kantonerna deras territorium, deras suveränitet, deras konstitution, medborgarnas konstitutionella rättigheter såväl som de rättigheter och befogenheter folket har förlånat myndigheterna. Rättvisan i varje konfedererad stat såväl som lagstiftningen är oberoende. Det förbjödes den schweiziska konfederationen att hålla stående arméer. Kantonmilisen, magasinerna, fästningar m. m. lyda ej under federalmyndigheten annat än i händelse av krig, annars är det lokalmyndigheterna som råda över detta.

Således, en konfederation är en grupp suveräna och oberoende stater, förbundna med varandra genom ett ömsesidigt avtal. En federalkonstitution är inte detsamma som man i Frankrike förstår med konstitution och som är ett sammandrag av landets offentliga rättigheter; det är det avtal som innehåller förbundets villkor, d. v. s. staternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter. I Schweiz består federalmyndigheten av en beslutande församling vald av de 22 kantonernas folk och av ett verkställande råd, sammansatt av 7 medlemmar utsedda av församlingen.

Medlemmarna i dessa väljas för 3 år; federalkonstitutionen kan alltid revideras, deras mandat såväl som personer återkallas. På detta sätt är alltid federalmaktens verkställare satta under valmännens övervakande. Alla schweizare äro jämlika inför lagen; det finns där undersåtar eller av omständigheter och födelse gynnade personer eller familjer.

Om strid uppstår mellan olika inträsen, kan då federationsmajoriteten mot den separatistiska minoriteten sätta fördragets oupplöslighet? Ja, om minoritetens anspråk äro oförenliga med majoritetens behov och splittring skulle kompromettera statens frihet. Ty det största partiet, det, vars undergång skulle medföra den största skadan, bör råda över det mindre (det är maktens och krigets rätt).

Historien leder oss, mitt igenom agitationen för politik, frihet och auktoritet, fram till idén om en ömsesidigt bindande överenskommelse, vars huvudsakliga villkor är att kontrahenterna alltid reservera sig en större del suveränitet och handlingsfrihet än de avstå från, i motsats till de gamla systemen, där kommunen eller departementet lämnar all makt i händerna på myndigheterna.

Det politiska problemet består i att finna jämvikten mellan auktoritet och frihet. Det som på ett jämlikt sätt löser denna antagonism är ett kontrakt (överenskommelse) d. v. s. rätten tar överhanden över de två rivaliserande makterna.

Federationsöverenskommelsen varav det huvudsakliga alltid är att reservera mera åt medborgarna än åt staten; mer till kommunen och provinsen än till centralmyndigheten, bör således bli vårt räddningsankare, frihetens frälsare och genom sin princip visa oss vägen till sanning och rättfärdighet.

Staten kan ge impulsen; men sedan omskapandet en gång påbörjats, måste den dra sig tillbaka och åt lokalmyndigheterna överlämna utförandet.

Domstolarna böra ej vara annat än en delegation av medborgare.

All konstitutionell vetenskap består således i att bilda medelstora grupper och förena dem genom en federationsöverenskommelse. Det federativa systemet som är friheten och framåtskridandet, är anpassningsbart för alla nationer. 1789 var federalismen ännu ej försökt, idén var ej klart utformad och det var antagligen nödvändigt att utvecklingen gav ännu ett bevis för de gamla, unitariska systemens oförmåga att skapa samhällen, där rättfärdigheten skulle vara ledande princip.⁽¹⁾

Centralisationens konsekvenser låta sig alltid och omedelbart kännas: medborgaren, kommunen och departementet berövas all värdighet och inflytande, statens intrång mångfaldigas och skatterna växa i proportion därmed. Det är ej längre regeringen som är till för folket utan folket som är till för regeringen. Makten inkräktar på alla områden, bemäktigar sig allt och lägger på allting en oerhörd skatt som frånrövar nationen tre fjärdedelar av dess produkter. Lagstiftarna av 1789, frihetens övertygade vänner, ha alltid grubblat över två saker: 1:o att tillbakahålla makten, alltid beredd att utvidga sig; 2:o tillbakahålla massorna, alltid färdiga att luras av sina "ledare" och ersätta lagen med enväldet.

Men under det att man organiserade kamrarna mot regeringen, tilldelade man den, utan något förbehåll, förmånen av en oerhörd administration och man undertryckte den lokala friheten. Vart kommer man med detta system? Oppositionen slutade med att komma till rätta med personer, man störtade dynastier och ministrar, men den anonyma centraliserade despotismen upphörde ej att växa och friheten att krympa ihop. Se där resultatet av jakobinernas seger över Gironden. I det federativa systemet skulle detta ej kunna hända; centralmyndigheten äger blott en liten del av administrationen: det som rör federalförvaltningen; de särskilda grupperna och allt som rör dem själva.

I det centraliserade systemet har man för att hålla folket i styr, skapat en för landet oerhört betungande institution: den stående armén, som gör folkets söner till motståndare till sina egna inträsen.

Den 2 december⁽²⁾ har visat vad de rent lagliga garantierna ha för värde gent emot en myndighet som har hela administrationen mellan sina händer. I en federation skulle denna olycka vara omöjlig, ty i stället för att väpna myndigheterna mot folket, väpnar den folket mot myndigheternas missbruk.

Våra lagstiftare av 1793, 1830 och 1848 ha till fördel för sina konstitutioner ej kunnat åberopa annat än medborgarnas patriotism; och 1793 gick "De mänskliga rättigheternas förklaring" ända till en appell om insurrektion. Erfarenheten har visat hur illusoriska dylika garantier äro. Idén om federationen är säkert den högsta till vilken våra dagars politiska geni höjt sig. Den övergår långt alla franska konstitutioner sedan revolutionen. Den löser alla svårigheter som reser sig mellan frihet och auktoritet; det eviga förnuftet blir rättfärdigat och skeptisismen besegrad.

Gallien, delat mellan mer än fyrtio folk, bildade en federalrepublik, men rätten och federalmyndigheten var ej inskriven i någon konstitution, i något kontrakt, denna princip var okänd vid denna tid. Naturen gav dem de fria folkens konstitution, statsenheten anlände genom erövring, det var Cesarernas verk. Efter västromerska rikets fall, återtog Gallien, erövrat av frankerna, ett sken av federalismen; detta var feodalväldet, men försvann t. o. m. detta sken då den enhetliga staten uppstod. Och dock kvarlevde det gamla Galliens federativa idéer som ett minne då den stora revolutionen utbröt. Federalismen blev 1789 års första tanke; bataljonerna, som från kungadömet alla provinser sändes till Paris, kallades federerade. Man beklagade sig över kapitalets växande makt, men Konventet besegrade federalismens idéer 31 maj 1793. Efter detta ödesdigra dato, har varje spår av federalism försvunnit ur Frankrikes politiska liv. Idén t. o. m. är bliven misstänkt, synonym med kontrarevolution. Man vet ej mer vad ordet federation betyder.

⁽¹⁾ Jag tycker utvecklingen nu lämnat nog och övernog med bevis för den saken. Men det tycks som de flesta människor alla vore Tomas - i den frågan. I andra tvivlar de minsann inte. Övers. anm.

⁽²⁾ Napoleon III:s statskupp 1851. Övers. anm.

Ekonomisk sanktion. Jordbruks- och industriell federation.

Allt är dock inte sagt. Hur ofrånkomlig federalkonstitutionen än må vara i sin logik, vilka garantier erbjuder den i tillämpningen? Kan den uppehållas om den i den offentliga ekonomin möter upplösningens ständiga orsaker? Eller m. a. o. det behöves i den politiska rätten den ekonomiska rättens ryggsöd. Om produktionen och rikedomarnas distribution lämnas åt slumpen; om den federativa ordningen blott tjänar till att beskydda den kapitalistiska och merkantila oordningen; om, genom verkan av denna oordning, samhället delas i två klasser: den ena bestående av kapitalistiska företagare, den andra av lönade proletärer, den ena av rika, den andra av fattiga, blir den politiska överbyggnaden alltid ostadig.

Arbetarklassen, den talrikaste och den fattigaste slutar med att se sin missräkning; arbetarna sammansluta sig mot bourgeoisien, som å sin sida också sammansluter sig. Det verkliga problemet att lösa är ej det politiska problemet utan det ekonomiska.

Vi skola hoppas, att vi ej mer behöva bekämpa den demokratiska fördomen och att folket slutligen skall förstå att den federativa principen är dess räddningsenkare, både ur ekonomisk och politisk synpunkt. Jordbruks- o. industrifederationen strävar mot jämlikheten genom organisation av den offentliga förvaltningen i andra händer än statens, ömsesidig kredit och försäkring, genom skatternas utjämning, genom garanti för arbete och undervisning. En sådan revolution kan ej bli en monarkisk bourgeoisies eller en unitarisk demokratisk verk: den kan blott göras av en federation. Den politiska ekonomin säger oss, att det samhälle, som är produktivast, rikast, bäst försäkrat mot fattigdom, också är det där arbetet är bäst fördelat, utbytet lojalast och egendomen rättvist fördelat. Politiken säger oss att den regering som är friast och mest moralisk är den där makten är mest fördelad, gruppernas oberoende bäst respekterad och detta är den federativa regeringen.

I en republik konstituerad på dessa grunder kan man säga att friheten är upphöjd till tredje potens. Inte mer någon auktoritet, ingen militarism, allmän avvärning!

Alla mina ekonomiska idéer utarbetade under tjugofem år kan resumeras i dessa tre ord: jordbruks- och industrifederation. Alla mina politiska synpunkter kan reduceras till en enda formel: politisk federation eller decentralisation. Jag trotsar vem som helst att göra en tydligare trosbekännelse, som samtidigt är av så stor räckvidd.

Den enhetliga politiken.

Demokratiens devis är enhet.

Politiken reduceras till en enkel mekanism, den har avsky för federalismen: den vill regera med enhet, som ej är något annat än despotism och korrupsion. Den nuvarande demokratien har som princip enhet, dess tro är enhet, dess medel enhet, dess lag alltid enhet; och dock om man säger republik, måste man säga federation, eller intet; om man säger socialism, måste man också säga federation, eller intet.

Det är på tiden att folket får sig döma en lära, som sedan trettio år ej kunnat annat än sväng den populära facklan, som om den representerade folket och hade omsorg om det.

Sambandet mellan central- och lokalmyndigheterna och mellan federal- och lokalmyndigheter, visas bäst av budgetens fördelning. I Schweiz är det knappt en tredjedel av budgeten, som federalmyndigheten använder, resten behåller kantonerna och kommunerna; medan i Frankrike nästan hela budgeten disponeras av centralmakten.

Avskaffande av de nuvarande domstolarna är en nödvändighet för revolutionen. Skiljedomare, utsedda av folket, böra omedelbart ersätta dem, ty det skulle bli att kompromettera allt att låta de gamla domarna sitta kvar: det är en fiende domaren träffar då han dömer en revolutionär.

Staten får ej blanda sig i religionen, ha vi sagt. Om vi kunna administrera våra egendomar, reglera våra mellanhavanden och sköta om våra gemensamma inträsen, kunna vi väl också vaka över vår själs frälsning! Vad ha vi att göra med statens lagstiftning, statens rättvisa, statens armé och polis och statens religion? Vilket skäl, vilken förevändning har staten ett blanda sig i kommunens och individens frihet? Vad förhindrar oss att själva välja skiljedomare, administratörer och lärare? Man svara att saken ej går ihop om varje plats lämnas åt sig själv och sina egna idéer, om det allmännas funktionärer mottar order från flera håll; att det är oundgängligt

att impulsen kommer från samma källa, följaktligen att funktionärerna utses av regeringen. Det var enligt detta resonemang som våra fäder 1793, efter att ha krossat den gudomliga rätten, ånyo skapade en regering som hade sin källa i valmandatet. Frukterna av denna politik kan vi nu se. Statens och kommunernas funktionärer äro hundratusental, utan att räkna arméen; dessa hundratusen bevaka och omsluta landet. Regeringen underhåller dem på nationens bekostnad och envänder dem till att tukta upp landet.

Se där det godtycke centralisationen pålagt oss. Å ena sidan är det krig mellan det officiella landet och det jordbrukande och arbetande landet; å den andra, mellan ministrarna och oppositionen. Statsreligionen är ett våldförande på samvetet; den administrativa centralisationen är frihetens död. Statsreligionen framkallar inkvisionen och statsadministrationen polisen.

Detta centralisationssystem som rått sedan 1793, tack vare Robespierre, är ej någonting annat än ett omändrat feodalvälde. Napoleon, som lade sista handen därvid, är ett vittnesbörd därpå. 1793 års konstitution (som aldrig satts i praktik) är Gironden, är Danton. Det representativa systemet, det är jakobinerklubbarna, det är Robespierre. Se där vad republikens odelbarhet ger.

Slutord.

Det franska folket demoraliseras för en falsk idé: det försökta politiska system ha aldrig svarat mot sina förväntningar, och det upptäcker inga andra.

Den konstitutionella monarkien har slutat som parlamentarisk republikansk regering: det är bourgeoisieregimen. Det tredje ståndet, bourgeoisien, regering är en rest av feodalväldet såväl som adeln och prästerskapet och den är oförmögen att rädda det nuvarande i likvidation satta samhället. Blott federationen kan göra detta. Blott den, kan tillfredsställa de arbetande klassernas behov, lösa problemet om arbete och kapital, om associationen och om egendomen.

Ett konfedererat folk är ett folk organiserat för fred. Må Frankrike ge signal till de europeiska ländernas federation och dess ära skall bli större än dess föregående krigiska ära.

Det Anarkistiska Biblioteket

Pierre-Joseph Proudhon
Den federativa principen
1861

Tidningen Brand #11, #12, #13, #14 1917
Översättning från franskan av Emil Agge.

www.anarkistiskabiblioteket.se